

**UDRUŽENJE GRAĐANA ZA POVRAT STARE
DEVIZNE ŠTEDNJE U BiH i DIJASPORI**

RAIFFEISEN BANKA
ž.r. 1610450036820073
e-mail: nnisic@spinter.net
www.starastednjabh.org

Sjedište: Banja Luka 78000
I. G. Kovačića 139b
tel. 051/380-738
fax. 051/381-374

UPRAVNI ODBOR

Broj: 1493/09

Banja Luka, 26.04.2009.

OHR SARAJEVO

Gospodinu Valentinu Insku,

Visokom predstavniku za Bosnu i Hercegovinu

71000 Sarajevo

E. Bluma I.

Predmet: Pismo podrške i zahtjev za sastanak

Vaša Ekselencijo,

Kao i Vašem prethodniku obraćamo se i Vama kao Visokom predstavniku Ujedinjenih nacija za Bosnu i Hercegovinu i kao Specijalnom predstavniku Evropske Unije za Bosnu i Hercegovinu.

Obraćamo Vam se kao visokom dužnosniku koji odlično poznaje situaciju u Bosni i Hercegovini i dužnosniku koji dolazi iz države koja je, po mnogim ocjenama, druga na listi država po veličini iznosa deviza - novca koji se danas naziva starom deviznom štednjom. Procjene su da je štednja u Austrijskim šilinzima bila odmah iza štednje u Njemačkim markama.

Obraćamo Vam se jer se u Vašoj ličnosti i u odgovornim dužnostima koje obavljate višestruko prepliće odgovornost za stanje ljudskih prava i demokratije u Bosni i Hercegovini.

Želimo Vas upoznati sa činjenicom da uživate veliki ugled, a da ste svojim prvim potezima stekli podršku Udruženja građana za povrat stare devizne štednje u Bosni i Hercegovini i dijaspori. Nadamo se da će te se odlučno uhvatiti u koštac sa svim oblicima kriminala i korupcije koja se ispriječila na putu Bosne i Hercegovine u evroatlanske integracije, ali je i na putu za pravično obeštećenje vlasnika stare devizne štednje.

Obraćamo Vam se u ime Udruženja građana za povrat stare devizne štednje u Bosni i Hercegovini i dijaspori. Ovo je udruženje sa najvećim brojem članova u Bosni i Hercegovini. Radi se o istinski multietničkom udruženju sa više desetina hiljada članova, građana Bosne i Hercegovine, pripadnika svih konstitutivnih naroda. Udruženje djeluje

putem svojih ureda – podružnica na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine, a ima za potrebe dijaspore urede i u inostranstvu (Njemačka, Srbija, Austrija, Francuska, Švajcarska, Švedska). Udruženje je upisano u Registar udruženja koji se vodi kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine 2004. godine sa jednim jedinim ciljem: isplata stare devizne štednje građanima BiH u što kraćem roku nezavisno od toga u kojoj su banci ostavili svoje devize i gdje sada žive.

Ovo Udruženje zastupa interese svojih članova kao i svih građana Bosne i Hercegovine koji su svoj novac, oko milijardu i pol evra, prije ratnih dešavanja na ovim prostorima položili na štednju u neku od banaka na prostoru Bosne i Hercegovine. Iako ni jedna banka nije bila ovlaštena da deponovani novac pozajmljuje i troši, devize su iščezle.

Starom deviznom štednjom u Bosni i Hercegovini i zemljama nastalim od republika ex Jugoslavije se naziva štednja koju su u devizama na računima komercijalnih banaka imali njeni građani prije tragičnih dešavanja početkom devedesetih godina prošlog vijeka.

Pitate se kako je nestalo oko 1.800.000.000,00 USA \$. Sramna je istina da niko u post Dejtonskoj Bosni i Hercegovini nije do danas preduzeo ništa sa istinskom namjerom utvrđivanja stvarnog stanja. Nije ni pokušao istražiti, niti je to istražio.

Očito je da su do toga doveli nezakoniti upadi u devizne rezerve bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije od strane država nastalih njenih raspadom. Neko je iz zgrade Centralne banke BiH, tadašnje Narodne banke BiH iznio vreće pune deviza. Neka istraživanja upućuju da su sredstva devizne štednje njenih građana vlasti u Bosni i Hercegovini koristile za nabavku oružja, municije i vojne opreme prije i u toku ratnih sukoba. Postoje određene indicije da se još uvijek na nekim računima u inostranstvu, otvorenim u vrijeme embarga na uvoz oružja, nalaze određena sredstava. Bilo bi tragično ako bi se, danas u vrijeme globalne borbe protiv terorizma, ta sredstva iskoristila u finansiranje terorističkih aktivnosti.

Složit ćete se sa konstatacijom da veoma često postoje tijesne veze i odnosi između trgovine – šverca oružjem, trgovine ljudima i narkoticima sa finansiranjem terorizma. Na našu žalost mi u velikoj mjeri živimo u takvom okruženju.

Vaša Ekselencijo,

Vjerovatno se pitate kakve su posljedice okrutne činjenice da se prema više od nekoliko stotina hiljada građana u Bosni Hercegovini krše njihova osnovna ljudska prava raspolaganja njihovom imovinom - štednjom. Kada ovo još posmatramo u kostelaciji ostalih dešavanja u posljednjih 15 godina dobijama konture tragične istine.

Kada je u pitanju raspolaganje ostalom imovinom kao što su vlasništvo na nekretninama (zemljište, kuće, zgrade, poslovni prostori i sl.) i stanarska prava, Međunarodna zajednica je u Bosni i Hercegovini uradila dosta toga.

Putem Komisije za imovinske zahtjeve izbjeglica i raseljenih lica (CRPC) ili na druge načine lokalne vlasti su prisiljene da izvrše povrat imovine. U cijeloj Bosni i Hercegovini je riješeno 99% tih zahtjeva, a nije riješeno svega 1%. Nesumljivo da je uticaj Međunarodne zajednice za uspješnost ovih aktivnosti nemjerljiv.

Međutim, kada je u pitanju jedno drugo imovinsko pravo, pravo raspolaganja štednjom, Međunarodna zajednica u Bosni i Hercegovini nije do sada iskazala interes da se ovo pravo zaštiti. Odgovornost za povrat stare devizne štednje prepuštena je korumpiranoj i nesposobnoj vlasti u Bosni i Hercegovini. Vlasti koja je direktno ili indirektno učestvovala u pljački starih deviznih štediša u Bosni i Hercegovini, što je jedna od najvećih pljački u civilizovanoj Evropi. Ne radi se samo o pljački od oko

milijardu i po evra, nego o iznosu koji se višestruko ciklično multiplicira i zato, čini se domaće vlasti u Bosni i Hercegovini nikada neće rješiti ovo pitanje, jer se radi o "koki koja nosi zlatna jaja", radi se, ne o kriminalu koji samo "cvjeta", nego o kriminalu koji daje unosne plodove.

Samo je u postupku privatizacije putem stare devizne štednje opljačkano preko tri milijarde maraka, iako se starom deviznom štednjom nije mogla vršiti privatizacija ???

Međunarodnoj zajednici i Bosni i Hercegovini i njenim građanima bi bilo puno korisnije da su umjesto donacija koje su u velikoj mjeri postale plijen korumpiranih predstavnika vlasti, donirana sredstva, odnosno jedan njihov dio iskorišteni za povrat stare devizne štednje.

Kada je u pitanju pravni okvir moramo priznati da po Ustavu Bosne i Hercegovine, koji je nametnut Dejtonskim opštim okvirnim sporazumom Bosna i Hercegovina nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu, a shodno odredbama Aneksa II. 2. obezbjeđuje se kontinuitet pravnih propisa. Ustavom Bosne i Hercegovine se, između ostalog, garantuje najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i fundamentalnih sloboda, što uključuje i direktnu primjenu Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenu supermaciju u odnosu na sve druge pravne akte i zakone.

Isto tako moramo priznati da je Dom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, formiran u skladu sa Aneksom VI Dejtonskog mirovnog sporazuma u više odluka obavezao Bosnu i Hercegovinu da izvrši svoje obaveze prema vlasnicima stare devizne štednje. Isto tako Ustavni sud Bosne i Hercegovine je svojom odlukom poništio propise entiteta i Brčko Distrikta BiH kojim su obaveze po osnovu stare devizne štednje bile različito regulisane u pojedinim dijelovima Bosne i Hercegovine i pretvorene u javni dug sa rokovima dospjeće od trideset ili čak više godina. Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je svojom Presudom od 31. oktobra 2006. godine u pojedinačnom predmetu Jeličić odlučivao o obavezama Bosne i Hercegovine, kada je u pitanju stara devizna štednja.

Pored neupitne obaveze države da garantuje i poštuje ljudska prava svojih građana, odluka najviših pravnih instanci u zemlji i Presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i činjenice da je Bosna i Hercegovina donijela Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa računa stare devizne štednje 2006. godine slobodno se može reći da Bosna i Hercegovina nije skoro ništa ili je veoma malo učinila kada je u pitanju istinski povrat stare devizne štednje.

Opet je kao i ogromnom broju slučajeva do sada u Bosni i Hercegovini lični interes derogirao interese građana u najgorem obliku.

Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje sigurno je jedan od najlošijih zakona ikad donešenih u novijoj istoriji Bosne i Hercegovine i evropskom zakonodavstvu inače. Najviši državni organi vlasti nastavljaju da bez imalo odgovornosti krše pravnu sigurnost građanina pojedinca i njihove imovine. Zakonom se u suprotnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine u dijelu nadležnosti države, nameće obaveze entitetima. Isto tako utvrđujući rokove zastare i verifikacije za potraživanje privatne svojine, što je bez dilema stara devizna štednja, što je suprotno institutu vlasništva, neprimjereno i nezabilježeno u zakonodavstvima svijeta do sada krše se ljudska prava.

U državi funkcioniše bankarski sistem, ali se u cilju bogaćenja pojedinaca predviđa obavezna verifikacija stare devizne štednje u neakvim agencijama. Zakon kao nigdje u svijetu predviđa otpis ranije ugovorenih kamata i što je najgore Zakon nije

regulisao naplatu obveznica, kada se i kako može naplatiti gotovina na temelju vrijednosti obveznice.

Kada je u pitanju pravno stanje pitanja povrata stare devizne štednje u Bosni i Hercegovini ono se uglavnom mjeri kroz predviđeni rok trajanja. Iako su postojali zagovornici "otpisa" stare devizne štednje, to ni jedna vlast do sada nije podržala iz prostog razloga što bi tada ostali bez stalnog izvora malverzacija i bogaćenja. Rok za povrat se kretao od 39 do 13 godina, odnosno nedavno u Predstavničkom domu PS BiH usvojenih 9 godina, a entiteti su dodatno smanjivali rok za dospijeeće obveznica, ali se čini upitnim hoće li taj rok biti moguće ispoštovati u uslovima globalne recesije i ekonomske krize. Bilo kako bilo, ako bi se i ti rokovi ispoštovali bilo bi to ukupno više od 25 godina apstinencije od prava raspolaganja vlasnika svojom deviznom štednjom uz kamatu od 0,5%. Sasvim dovoljno da pomre najveći broj vlasnika stare devizne štednje. Da nije žalosno bilo bi smiješno.

Nisu imali podrške amandmani koji bi dali mogućnost da se stara devizna štednja isplaćuje u nekim od sljedećih oblika: kupovina gradskog građevinskog zemljišta, građevinskih dozvola, stanova i poslovnih prostora u državnoj svojini, građevinskog materijala, neobrađenog poljoprivrednog zemljišta i drugo, uključujući lijekove i račune liječenja. Sve što se do sada radilo sa starom deviznom štednjom bio je čisti kriminal.

Shodno sporazumu o sukcesiji bivše SFRJ sve zemlje nasljednice su preuzele obavezu garanta za deviznu štednju u bankama na njihovoj teritoriji. I sve zemlje nastale raspadom bivše države su i rješile to pitanje osim Bosne i Hercegovine. Takvu situaciju su iskoristile i Republika Slovenija i Republika Srbija koje nisu isplatile štednju koju su građani BiH imali na računima Ljubljanske banke Ljubljana i Invest banke Beograd.

Iako je bila u istoj pravnoj situaciji Republika Hrvatska je izvršila isplatu štednje koju su imali građani BiH u bankama čije je sjedište bilo u Republici Hrvatskoj.

Prosječna starosna dob starih deviznih štediša se kreće od 63 do 90 godina ???

Sljedeći aktuelni korak naše korumpirane vlasti je da se izbore za štampanje obveznica kako bi ih onda sa već opljačkanim novcem kupili od stvarnih vlasnika za iznos od 10 do 20 % stvarne vrijednosti

U našim nastojanjima da, po evropskim standardima, Bosna i Hercegovina ispoštuje obaveze prema svojim građanima i postane pravna država, cijenimo Vašu Odluku o blokiranju podjele dijela novca od sukcesije bivše SFRJ. Vjerujte da bi veći efekti za privredni poticaj bili kada bi se ta sredstva dodijelila direktno vlasnicima stare devizne štednje, nego što ih korumpirana vlast dodjeljuje svojim rođacima, koji se ne drogiraju ili drugoj bratiji unutar grupa organizovanog kriminala, jer oni u suštini fiktivnim kreditima samo peru opljačkani novac.

Očekujemo da koristeći Vaš nesumljivi lični autoritet i autoritet i ovlaštenja koja nosi Vaša pozicija ukažete da neadekvatno regulisanja obaveza prema građanima Bosne i Hercegovine po osnovu stare devizne štednje biti smetnja i nepremostiva prepreka Bosni i Hercegovini u evropskim integracijama i uslov za sticanje statusa kandidata za članstvo u EU.

Isto tako očekujemo od Vas da jasno naznačite spremnost da nametnete evropska rješenja i spriječite dalju pljačku. Napominjemo da je ranije vlast u BiH podijelila oko 400 milona KM od sukcesije bivše SFRJ, da je uz velike malverzacije pod sumljivim okolnostima po bagatelnim cijenama prodato zlato koje je po Sporazumu o sukcesiji pripalo BiH. Gotovo sva sredstva dobijena po Sporazumu o sukcesiji su devizna sredstva koja su vlasnici stare devizne štednje donijeli i deponovali kao svoju štednju u bankama

bivše države. Ta sredstva se krčme i dijele, a pri tom pitanje pravičnog obeštećenja vlasnika stre devizne štednje nije maklo od početka.

Naša je želja da se neposredno sretnemo sa Vama, bilo da budete gost u našim prostorijama u Banja Luci ili da primite našu delegaciju u Sarajevu i da razgovaramo o problemu od kojeg se pobjeći ne može, o problemu koji jeste noćna mora Bosne i Hercegovine, a može biti i znatno veći problem, ako ga pođu rješavati stare devizne štediške vaninstitucionalnim sredstvima na ulici otimajući od svojih pljačkaša.

Imamo ogromnu dokumentaciju. Hoćemo da se zajednički izborimo za Zakon o ispitivanju porijekla imovine i za dosljednu primjenu Konvencije o borbi protiv korupcije Vijeća Evrope i Ujedinjenih nacija.

Naš prvi zahtjev će u buduće biti zatvaranje lopova koji su nas opljačkali, a tek onda isplata naših potraživanja.

Javni mediji nam nisu dostupni, iako smo najveća nevladina organizacija i do sada nismo dobili nikakvu pomoć od vlasti Bosne i Hercegovine, niti od njenih entiteta, a ni Međunarodne zajednice. Svi bježe od nas jer strahuju od vlastodržaca..

Na kraju, gospodine Insko, unaprijed Vam se zahvaljujemo u uvjerenju da će doći do našeg susreta i da će to biti početak istinskog rješavanja našeg problema, a time i početak stvarne zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, što bi značilo i mir i prosperitet potreban ovoj državi i njenim građanima. Bez toga neće biti mira, niti se mogu steći uslovi za zatvaranje OHR-a.

S poštovanjem,

Za Upravni odbor
Predsjednik Svetozar Nišić

Dostavljeno:

1. Jose Manuel Barosso, the Presidency of the European Commission
2. Olly Ren, evropski komesar za proširenje,
3. Tary Daviss Generalni sekretar Savjeta Evrope;
4. Tomas Hamerberger, Komesar za ljudska prava pri Savjetu Evrope
5. Jan-Paul Costa, predsjednik Evropskog suda za ljudska prava
6. Savjetu miistara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH;
7. Vladi Federacije BiH i Vladi RS;
8. OHR-u
9. Tužilaštvu BiH;
10. SIPA Finansijsko obavještajno odjeljenje i
11. Medijima.